

BRANCHEVEJLEDNING

SIKKERHED PÅ TUREN

Branchearbejdsmiljøudvalget
for transport og engros

Indhold

Indledning

Forberedelse af turen

- Risikovurdering
- Ansvar for sikkerhed
- Mål og sikkerhed
- Sikre parkeringspladser
- Ansvar for sikkerhed

Teknisk forebyggelse af køretøjet

Berigelse

- Dieseltveri
- Tyveri af køretøj
- Tyveri af gods

Smugleri

- Smugleri af ufrivillige varer
- Menneskesmugling
- Kontakt politiet

Beredskabsplan efter en voldsom oplevelse/hændelse

Gode råd, når skaden er sket

- Søg hjælp omgående
- Anmeld overfaldet til politiet
- Kontakt din arbejdsgiver
- Kontakt din familie
- Kontakt andre chauffører
- Søg lægehjælp

Psykiske efterreaktioner

- Hvilke reaktioner kan du som chauffør opleve?
- Hvad udløser typisk en krisereaktion?

Særlige arbejdsmiljøforhold for chaufføren

Her kan du få hjælp

Henvisninger

Tjekliste til kriminalitet rettet mod transportbranchen

BAU transport og engros er en del af BFA transport, service, turisme og jord til bord.

Indledning

Kriminalitet rettet mod transportbranchen er et kendt problem. En del af virkeligheden er tyveri af køretøjer, dieselolie og let omsætteligt gods, røveri mod chauffører og menneskesmugling.

De officielle statistikker giver ikke et klart billede af, hvor mange kriminelle handlinger transportbranchen er udsat for, fordi der er mange mørketal. På den måde er chaufførernes hverdag præget af forhold, som adskiller sig fra andre typer af arbejde.

Denne guide henvender sig til chauffører og virksomheder, der beskæftiger sig med national og international godstransport med last- og varebiler af enhver art. Guiden er målrettet chauffører, der krydser landegrænserne i deres transporter, men mange af de gode råd er lige så anvendelige for chauffører, der kører nationale transporter.

Guiden kan bruges af alle implicerede i en transport – transportplanlægger, speditør, chauffør og ikke mindst virksomhedens arbejdsmiljøorganisation.

Guiden sætter fokus på alle dele af chaufførernes arbejdsmiljø og sikkerhed. Den har fokus på planlægning af turen, forebyggelse og sikker-

hedsforhold. Derudover findes der også gode råd til håndtering, hvis uheldige situationer alligevel skulle opstå.

Formålet er at gøre alle aktører i transportbranchen opmærksomme på de risici, der eksisterer, og dermed medvirke til, at chauffør, køretøj og last når sikkert frem til destinationen.

Politiet anslår, at mere end 50 % af den kriminalitet, der bliver begået mod transportbranchen, sker på baggrund af insiderviden. De kriminelle får viden og informationer fra folk, der har tilknytning til branchen. Det behøver ikke være ens egen virksomhed, men kan spænde bredt i hele branchen. Vær opmærksom på problematikken omkring insiderviden, når der bliver ansat nye mennesker og valgt samarbejdspartnere.

Det er en god idé at inddrage guiden som inspiration til virksomhedens arbejdsmiljøarbejde. Brug den som oplæg til diskussion i de situationer, hvor ledelse og medarbejdere drøfter arbejdsmiljøforhold f.eks. i APV-arbejdet. Den enkelte virksomhed, chauffør, speditør og transportplanlægger bør også kigge guiden igennem for viden og inspiration.

Hjælp os med at gøre materialerne bedre!

BAU transport og engros anvender brugernes bedømmelse af materialerne til at blive bedre. Materialerne evalueres i en vis periode efter deres offentliggørelse. Alle kan bidrage til evalueringen på hjemmesiden www.bautransport.dk

Arbejdstilsynet har haft BFA-vejledningen til gennemsyn og finder, at det indhold, herunder tekst og billeder, der knytter sig til arbejdsmiljøforhold, opfylder de krav, der følger af arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og gør opmærksom på, at der kan være arbejdsmiljøproblestillinger og -krav, der ikke er behandlet i vejledningen. Arbejdstilsynet har gennemgået vejledningen i overensstemmelse med regler og praksis pr. 12. marts 2019.

Forberedelse af transporten

For at komme kriminaliteten i transportbranchen til livs er der et vigtigt og overordnet værktøj, alle bør tage i brug: Planlægning af turen.

Enhver transport bør planlægges grundigt, og der bør tages stilling til:

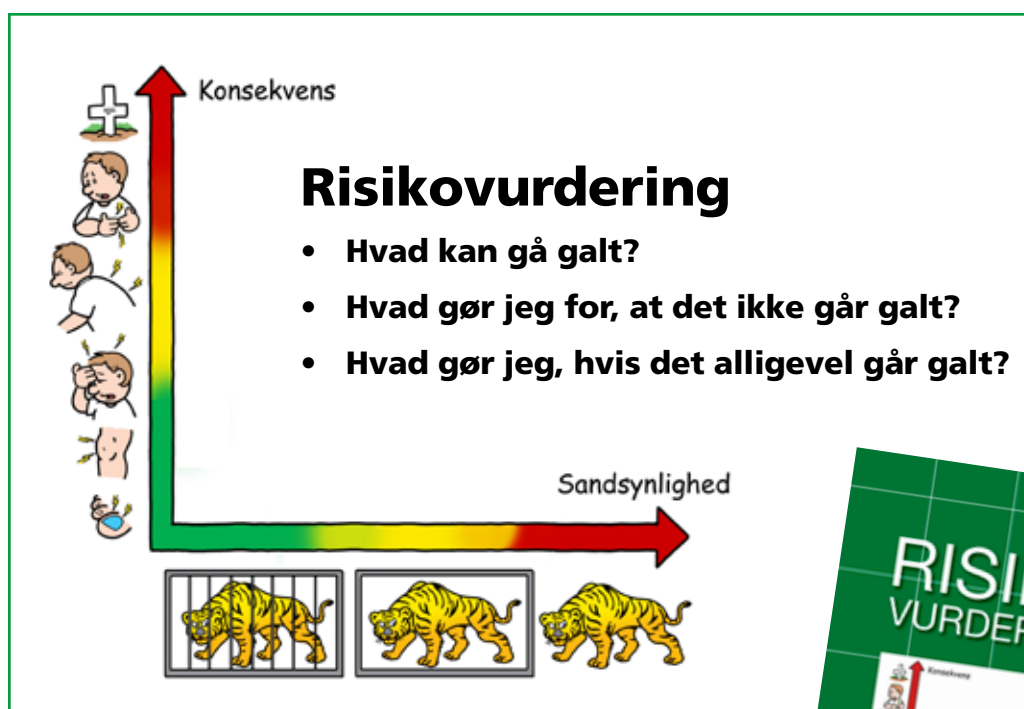
1. Hvad kan gå galt?
2. Hvad gør jeg, for at det ikke skal gå galt?
3. Hvad gør jeg, hvis det går galt alligevel?

Gennemgår virksomhed og chauffør konsekvent disse tre spørgsmål og handler på svarene, minimeres risikoen for, at der går noget galt, og chaufførens arbejdsmiljø er konsekvent i fokus.

Sikkerhed starter med god planlægning og risikovurdering af turen.

Risikovurdering

Det er vigtigt ikke kun at se på ruter, tidsrammer og last, når turen skal planlægges, og kriminalitet skal forebygges. Forudsætningen for en succesfuld transport er en grundig risikovurdering.

Stil følgende spørgsmål, når I risikovurderer en transport:

• Hvilken last skal transporteres?	
• Er lasten attraktiv for kriminelle?	
• Hvem og hvor mange kender til det gods, der transporteres?	
• Hvor er turens læsse- og lossesteder?	
• Hvad er turens rute, og er den kendt af kriminelle?	
• Hvilke områder eller lande skal chaufføren passere?	
• Er der særlige risici/farlige strækninger, chaufføren skal passere? F.eks. tunneler?	
• Skal chaufføren overnatte i køretøjet?	
• Er chaufføren alene, eller er der mulighed for at følges med andre på ruten?	
• Er der mulighed for at anvende sikre parkeringspladser eller lignende sikring undervejs?	
• Skal chaufføren benytte færge, bro eller anden overfart på turen?	
• Er transporten udstyret med GPS eller andet trackingudstyr? Og er det intakt og opdateret?	
• Hvilken form for kommunikations- og sikkerhedsudstyr har chaufføren til rådighed?	
• Er køretøjet/vogntoget egnet til den pågældende last?	
• Skal transporten udføres med et eller flere køretøjer?	
• Er der fastlagt tidsterminer for af- og pålæsning af godset?	
• Er der medbragt telefonlister over relevante ambassader/konsulater samt alarmnumre til myndigheder?	
• Er der medbragt telefonnumre til brug ved spærring af bortkomne kredit- og tankkort?	

Vinterplanlægning

Om vinteren skal chauffør og virksomhed være opmærksom på, at der er forskellige krav til vinterforanstaltninger i de forskellige lande. Det er vigtigt at gennemtænke dette som en del af planlægningen af turen inden afgang. Der kan være krav om bestemte dæktyper, snekæder mm. i de enkelte lande. I nogle lande er montering af snekæder på særlige strækninger for eksempel et krav for at kunne passere stedet.

Transport over grænser

Skal transporten passere landegrænser, er det en god ide, at chaufføren forsynes med relevant kontaktinfo på myndigheder, danske konsulater og ambassader i de lande, chaufføren skal køre igennem. Det er en god idé, at alle telefonnumre medbringes på flere måder – for eksempel i mobiltelefon og på papir i bilen. Det er også en god idé at sørge for, at kortmateriale og/eller GPS er opdateret – særligt hvis transporten skal ændre rute undervejs.

Undgå altid at medbringe store kontante pengebeløb. Anvend i stedet tankkort, kreditkort og lignende, hvor det er muligt. Hvis der skal betales med kontanter, så vær diskret og undgå at vise, hvor mange penge der er i pengepungen. Del de kontante midler i flere punge, så betalingen kun sker fra en pung med små beløb.

Ansvar for sikkerhed

Arbejdsgiveren har altid det juridiske ansvar for chaufførens sikkerhed. Virksomheden er ansvarlig for igangsættelse af de nødvendige sikkerhedsmæssige aktiviteter, men kan sagtens uddelegere arbejdet med sikkerhed til andre i virksomheden.

Er der en arbejdsmiljøorganisation i virksomheden, er det naturligt at inddrage den i arbejdet med at beskrive, hvem der har ansvaret for hvad i forhold til sikkerheden. Det er en del af arbejdsmiljøorganisationens opgaver, at planlægge, lede og koordinere virksomhedens samarbejde om sikkerhed og sundhed.

I praksis er chauffører dog meget alene på turene og har derfor selv et stort ansvar i forhold til sikkerhed. Det er vigtigt, at chaufføren tager ansvar for egen sikkerhed og kender til – samt efterlever – de retningslinjer og procedurer, der er besluttet i virksomheden. Sørg for konkrete retningslinjer og kommuniker dem ud, så alle chauffører kender dem.

En konkret beskrivelse af ansvar og sikkerhed i det daglige er også med til at fremme et godt arbejdsmiljø.

Eksempler til inspiration i beskrivelse om ansvar:

- Alle medarbejdere er ansvarlige for at medvirke til høj sikkerhed for sig selv og omgivelserne i det daglige arbejde.
- Alle medarbejdere er ansvarlige for at orientere virksomheden om forhold, der har indflydelse på sikkerheden.
- Virksomheden er ansvarlig for, at alt arbejde er planlagt og tilrettelagt, så medarbejderne har mulighed for at leve op til deres ansvar.
- Virksomheden er ansvarlig for en beredskabsplan og ansvarlig for, at alle medarbejdere har kendskab og adgang til beredskabsplanens indhold.

- Virksomheden er ansvarlig for, at eventuelle ulykker og nødsituationer kortlægges, beskrives og evalueres.

De overordnede beskrivelser om ansvar kan også beskrives detaljeret, så ingen i virksomheden er i tvivl om, hvad aftaler og regler går ud på. Nedenstående er eksempler på mulige aftaler mellem virksomhed og chauffør.

Inspiration til konkrete aftaler mellem virksomhed og chauffør:

- Brug altid sikre parkeringspladser til pauser og overnatning.
- Parkér aldrig på afsides, uoplyste pladser – især ikke om natten.
- Giv gerne opfattelsen af at tilhøre en gruppe.
- Kør i konvoj, hvis det er muligt.
- Lad være med at fortælle fremmede om last eller rute.
- Undersøg regelmæssigt køretøj og last for brud på sikringer.
- Opbevar alt af værdi sikkert og ude af syne.
- Hold døre og vinduer lukkede om natten.
- Undgå impulsive stop på usikre steder.
- Brug kort i stedet for kontanter ved betaling.
- Anmeld straks røveri eller tyveri til det stedlige politi.

Chauffører er meget alene i deres arbejde. De er i høj grad overladt til sig selv under turene og vil ofte først blive savnet, hvis varerne ikke kommer frem til tiden. Derfor er det en god idé at aftale regelmæssig kontakt mellem chauffør og virksomhed. På den måde kan virksomheden reagere, hvis et opkald udebliver.

Mål og sikkerhed

Det er en god idé at diskutere, hvordan virksomheden vil arbejde med mål, sikkerhed og evaluering.

Her er nogle eksempler til inspiration:

- Vi vil løbende opgøre vores resultater på det sikkerhedsmæssige område, så vi kan følge udviklingen.
- Chaufførerne orienterer straks efter hver nødsituation "kontoret", som indsamler registreringer til udarbejdelse af nøgletal, der kan belyse virksomhedens sikkerhedsmæssige position.
- Beredskabsplanen gennemgås og opdateres minimum en gang årligt, især efter forekomst af ulykker og nødsituationer.
- Instruktion og oplæring i sikkerhed sker løbende. Nye chauffører introduceres til virksomhedens arbejde med sikkerhed af en konkret aftalt person.

En virksomhed bør lave mål og aftaler, der passer til de konkrete forhold på virksomheden.

Sikre parkeringspladser

Sikre parkeringspladser er fundamentet for chaufførers sikkerhed. Derudover er de afgørende for optimal hvile og søvn.

Sikre parkeringspladser har typisk gode faciliteter, hvilket har stor betydning for den generelle følelse af tryghed, ligesom gode faciliteter kan fremme social kontakt blandt chaufførerne.

Da lastbiltrafikken er stigende, kan der opstå problemer med kapacitet på parkeringspladser langs motorvejene. Måske er der ikke plads, de steder man regner med, og så skal man tænke anderledes.

Det er vigtigt, at turen planlægges så godt som muligt, så pause- og hvileperioder kan afholdes in-

denfor de gældende regler. I visse tilfælde kan det af hensyn til chaufførens og lastens sikkerhed være nødvendigt at holde en pause, tidligere end hvad køre- og hviletidsreglerne siger. Reglerne opfattes af mange som uflexible, men der er mulighed for at planlægge hvil og pauser set i et sikkerhedsperspektiv.

- Planlæg turen, så der kan afholdes hvileperioder, hvor det er kendt/aftalt, at der er P-plads.
- Find eventuelt på forhånd alternativer til motorvejenes P-anlæg, for eksempel Autohöfe eller kunder med P-mulighed.

Hvordan sikres information?

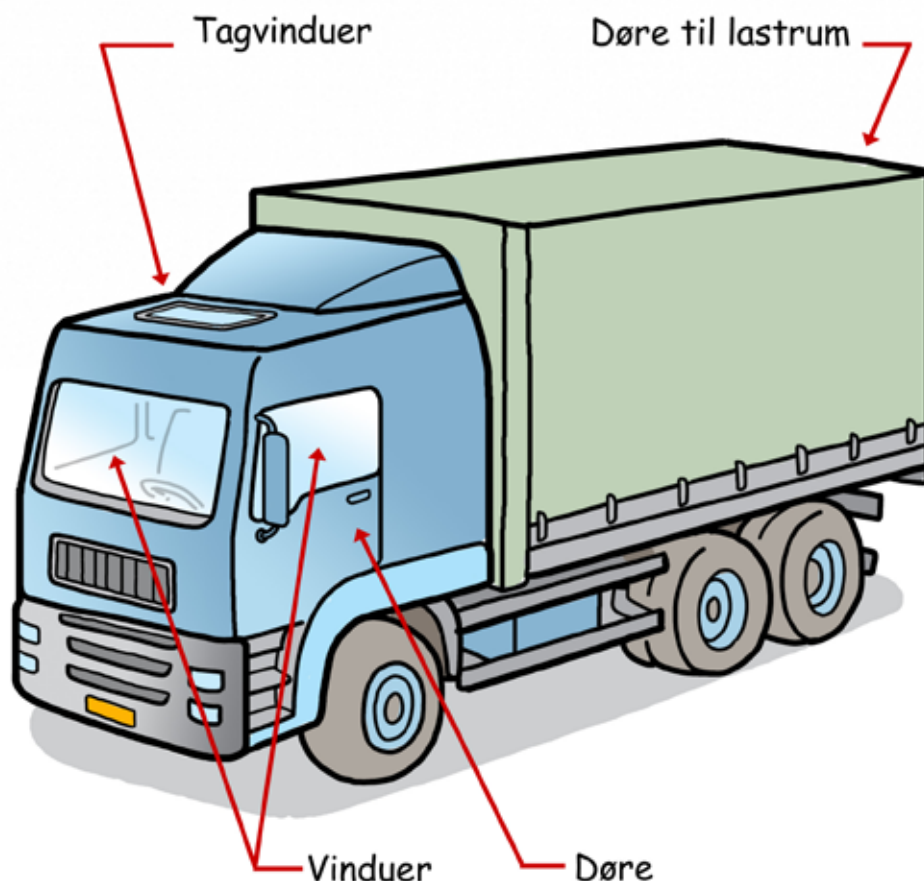
Det er vigtigt at beslutte, hvordan alle i virksomheden bliver informeret om arbejdet med sikkerhed. Hvordan får alle den nødvendige viden? Hvem informerer? Hvordan bliver der fulgt op?

HUSK!

Det er din arbejdsgivers ansvar, at arbejdet planlægges, tilrettelægges og udføres på en måde, så du ikke kommer til skade. Men husk, at det er dig selv, der kommer til skade, hvis du ikke passer godt på dig selv og dine omgivelser.

Teknisk forebyggelse af køretøjet

Der er masser af tiltag, der kan iværksættes, når kriminalitet skal forebygges på turene. Her er en liste over muligheder:

Dørene

Køretøjet er fra fabrikanten forsynet med dørlåse, der har gennemgået en kvalitetstest, men det er langt fra alle, der kan modstå et opbrydningsforsøg.

Ved indbrudssikring af huse anbefales det, at dørens låserigel har et tilstrækkeligt dybt indgreb i karmens slutblik. Det anbefales også at montere to låse i døren. Det gør det mere vanskeligt for tyven at bryde ind. Det samme gælder for dørene til en lastbil. Overvej derfor at få leverandøren til at montere en ekstralås på dørene. Det kan for

eksempel være en elektronisk lås, der er monteret indvendigt, og som kun kan betjenes ved fjerntryk eller med en skjult kontakt.

Når chaufføren er i køretøjet, skal dørene også kunne låses, men han skal kunne komme ud i tilfælde af en ulykke – for eksempel hvis køretøjet brænder. Derfor skal indendørs låse være en type, der giver chaufføren mulighed for at flygte, uden at han behøver at bruge tid på at finde en nøgle. Lad derfor være med at sikre dørene med kæder, hjemmelavede tværbomme eller lignende.

Vinduer

En ny låsetype kan hurtigt sikre vinduer og døre indefra i en lastbil, så chaufføren undgår uønsket besøg. Låsen kan forhindre opbrud af døre eller vinduer, selvom døren ikke er låst med en almindelig lås. Anordningen kan bruges både indefra og udefra. Den er hurtigt at placere og afmontere.

Tagvinduer

Hvis tagvinduet står på klem, skal det være forsynet med en sikkerhedslås, der gør det vanskeligt at åbne vinduet udefra. Overvej og undersøg, om tagvinduet kan sikres yderligere – men hav altid i baghovedet, at det også skal kunne bruges som flugtvej for chaufføren.

Døre til lastrum

For at undgå tyveri og at nogen anbringer "fremmed last", bør dørene til lastrummet sikres med tilstrækkeligt gode låse og låsebeslag. En yderligere sikring kan være en tværbom, der bliver fastholdt med sikringsgodkendte hængelåse.

Det kan også være en fordel at montere en åbningskontakt, der udløser en alarm, og som registreres i førerhuset, når lastdørene åbnes.

Benyt kun et køretøj med fast kasse, og ikke presenning, når du kører med varer af høj værdi. En presenning er svær at sikre fuldt ud.

Sporingsystemer

Sporingsystemer kaldes ofte flådestyrings-systemer. De er baseret på GPS, GSM eller VHF eller en kombination af alle tre. Systemerne er godt kendte i branchen og anvendes til både kontrolforanstaltninger og styring af last og kørsel.

Gasalarm

En gasalarm udløser en alarm, når den genkender de gasser, den er programmeret til at huske. Det er ikke alle gasarter, der er indlagt i alarmens hukommelse. I nogle lande forekommer der illegal handel med for eksempel nervegasser. Der kan derfor

være gasser blandt landevejsrøvere, som er ukendte for gasalarmens hukommelse. Det er en god idé at installere en gasalarm, men samtidig skal man være klar over alarmens begrænsninger.

Kamera-overvågning

Der kan høre et kamera-overvågningsystem med til en eksportlastbils sikkerhedsudstyr. Kamera-overvågningen kan virke som sikkerheds- og dokumentationssystem, men kameraet kan også overvåge køretøjet og lasten, uden at chaufføren er tilstede.

Kamera-overvågning kan med fordel udbygges med video via GPS-systemet, så det registreres, hvor og hvornår optagelsen har fundet sted. Systemet bør indeholde kryptering, så der skal bruges "nøgle" for at aflæse optagelsen.

Det betyder, at det er chaufføren, der med sin "nøgle" bestemmer, hvad der skal vises fra optagelserne. Køretøjet kan forsynes med kameraer i førerhuset og lastrummet – og meget gerne med kamera i sidespejle.

Systemet kan udbygges, så der sendes trådløst til enten en mobiltelefon eller en lille bærbar monitor. Det betyder, at chaufføren kan holde øje med sit køretøj via kameraerne – for eksempel fra et nærliggende cafeteria. Det er derved muligt at holde øje med, om nogen "piller" ved køretøjet, anbringer uvedkommende gods (ufrivilligt smugleri eller narkotransport), eller at mennesker kravler ombord i køretøjet (ufrivillig menneskesmugling).

Systemet kan indeholde en alarm, hvor enheden selv ringer op, giver alarm og samtidig transmitterer billeder hjem fra køretøjet til virksomheden, der kan se, hvad der sker med chauffør og køretøj.

Berigelse

I denne guide betyder "berigelse": At gøre sig rigere på andres bekostning – med andre ord tyveri.

Der er forskellige former for tyveri:

1. **Overfald eller trusler om vold (væbnet røveri):** Denne form er sjælden.
2. **Indbrudstyveri:** Enten fra låst kabine/tank eller aflukket trailer, eksempelvis ved opbrud af bagdøre eller ved gennemskæring af presenning.
3. **Simpelt tyveri:** Tyveri fra ulåst kabine/tank eller ulåst trailer/åbent lad.
4. **Totaltyveri:** Eksempelvis af lastbil/trækker eller trækker/trailer eller trailer alene.

Det er forskellige værdier, tyvene går efter:

Dieselstyveri

Priserne på brændstof er stigende, og derfor er diesel en vare, der er meget nem at komme af med for tyve.

Det betyder, at du som chauffør skal være opmærksom på, at dit brændstof i bilen er værdifuldt. Du kan derfor opleve forsøg på indbrud i

din tank. Enten ved opbrud af dækslet eller ved en gennemboring. Det kan også foregå ved direkte tyveri af dit dieselskort.

Sådan kan chauffører mindske risikoen for dieselstyveri:

- Tanken kan sikres ved hjælp af tekniske tiltag og alarmer.
- Opbevar aldrig dieselskort og pinkode samme sted.
- Tank så vidt muligt først ved arbejdsdagens begyndelse, så tanken ikke er fuld om natten.
- Ved parkering på en ubevogtet plads bør parkering foregå med tanken tæt på et andet køretøj, så du hindrer adgangen til tanken.

HUSK!

Forhold dig passivt, hvis du bliver udsat for røveri eller trusler. Lad være med at spille helt. Bliv i stedet et godt vidne.

Tyveri af køretøj

Både lastbiler, trækere og trailere – især køle-trailere – er i høj kurs blandt tyvene.

Langt de fleste tunge køretøjer stjæles med henblik på videresalg eller ophugning til salg som reservedele. Enkelte stjæles med henblik på anvendelse i anden kriminalitet eller til terrorformål.

I Danmark eksisterer der et særligt efterlysnings-system, som de danske forsikringselskaber står for. Systemet kaldes LAGOS (last, gods og sættevogne) og medfører, at alle stjålne tunge danske køretøjer efterlyses hos en lang række transportvirksomheder i Danmark. Bliver et tungt dansk køretøj stjålet, bør virksomheden derfor – udover at få fat i politiet – kontakte sit forsikringselskab, der foretager de praktiske ting vedrørende udsendelse af efterlysningen.

Sådan kan du som chauffør mindske risikoen for tyveri af køretøj:

- Efterlad ikke køretøj eller vogntog på steder, hvor der ikke er indsyn. Parker så vidt muligt altid på oplyste steder eller rastepladser og gerne sammen med andre køretøjer.
- Benyt om muligt en indhegnet rasteplads.
- Luk og lås døre på køretøjet, når du sover, eller du ikke er i eller ved køretøjet.
- Hvis der er tagvinduer på køretøjet, bør de være sikrede, så de ikke umiddelbart kan åbnes udefra. Det er aktuelt, hvis de står på klem om natten.
- Anvender du fjernbetjening eller "keyless" til at åbne og starte dit køretøj med, så vær sikker på, at du har låst, når du forlader køretøjet. Tjek det ved at tage i håndtaget.
- Når en trailer parkeres/efterlades, kan du med fordel anvende en Kingpin-lås. De fås i forskellige varianter – bl.a. med en kode, som kan sendes via sms til den næste, der skal køre med traileren.

Er bilen stjålet?

Er et køretøj – lastbil, påhængsvogn eller trailer – blevet stjålet, og er det forsynet med sporingsudstyr, bør man straks kontakte **Politiets Udlændingekontrolafdeling (UKA)** på telefon: **+45 5642 9010**.

HUSK!

Det er altid din sikkerhed, der kommer først. Genstande kan erstattes, hvori- mod du aldrig bør modsætte dig angreb af enhver art ved brug af modvold.

Tyveri af gods

Gods er altid et mål for tyvene – næsten uanset type af varer. Men der er nogle varer, der betragtes som højværdigods. Det drejer sig om: tobaksvarer, elektronik eller let omsættelige konsumvarer som toiletartikler, bleer og lignende. Her bør du være særligt opmærksom i forhold til tyveri.

Vær generelt opmærksom på, hvilken trailer du transporterer godset i. Højværdigods kan med fordel transporteres i et køretøj med faste sider, hvor det er sværere at komme til. Gods er mere udsat i en gardintrailer.

Sådan kan du som chauffør mindske risikoen for tyveri af gods:

- Efterse dit køretøj og din last jævnligt for forsøg på indbrud eller brud på sikringer, plomber, wirer eller skade på presenning. Presenningskader opstået ved "rekognosering" kan være meget små og svære at opdage, så se godt efter. Et lille hul i presenningen kan betyde, at du er udset som offer, næste gang du gør et langt holdt.
- Kør i konvoj, hvis det er muligt.
- Fortæl aldrig udenforstående (heller ikke andre kolleger eller samarbejdspartnere) om din last eller din rute.

- Hold hellere det lange hvil lidt før, hvis du dermed kan holde på en sikret rasteplads eller sammen med andre vogntog – også selvom du måske har lidt køretid tilbage på skiven.
- Vær opmærksom på biler eller motorcykler, der kører efter dig på længere strækninger, især hvis de også kører ind, der hvor du holder hvil.

Skriv aldrig om din last
Sociale medier spiller en stor rolle i de fleste chaufførers hverdag. Facebook og andre platforme er livsnerven og muligheden for at holde kontakt til familie og venner. Men kriminelle kan også følge med i, hvad du slår op. Derfor er det vigtigt, at du ikke laver opslag om, eller i øvrigt omtaler, hverken din last eller din destination. Husk, at det også gælder snak over walkien.

Sørg for ikke at have de samme rutiner, når du kører med gods. Det er vigtigt, at andre ikke kan regne din rute og dine rutiner ud.

Smugleri

Smugleri af enhver art giver problemer. Uanset om det er frivilligt eller ufrivilligt.

Chauffører risikerer uvidende at blive smuglere, da kriminelle organisationer bruger køretøjerne til at smugle varer eller personer over landegrænserne. I værste fald kan det ende med, at en chauffør bliver anklaget for medvirken til kriminalitet.

En chauffør skal altid kunne sandsynliggøre, at vedkommende har handlet i god tro, da varer eller personer blev læsset ombord. Det kan ske ved hjælp af fragtbrev, faktura, pas eller lignende.

De fleste landes myndigheder anser som udgangspunkt chaufføren som værende (med)skyldig i smugling, hvis der findes varer eller personer uden papirer. Konsekvenserne kan være, at chaufføren kommer i varetægt hos myndighederne, får gransket personlige forhold, eller hvad de enkelte myndigheder finder nødvendigt for at få afklaret, hvad der er foregået.

Smugleri af ufrivillige varer

Der er mange eksempler på, at kriminelle organisationer misbruger transporten til at smugle migranter, narkotika, våben og andre illegale varer som cigaretter og alkohol på tværs af landegrænser.

En chauffør skal som udgangspunkt altid kunne gøre rede for det gods, der befinder sig på ladet eller i førerkabinen. For at undgå ufrivillig indsmugling bør virksomheder og chauffører tage forholdsregler, der beskytter mod involvering i smuglerier.

Sådan forebygger du som chauffør smugleri af illegale varer:

- Giv ikke oplysninger til fremmede om din destination. Fortæl heller ikke, hvad du har læsset og om planlagte stop på turen.
- Vær opmærksom, hvis du skal læsse eller losse en last på en adresse, hvor der ikke

umiddelbart er fornuftig sammenhæng imellem gods og virksomhed.

- Hold altid lastrum og køretøj aflåst og under opsyn.
- Tag aldrig pakker, tasker eller andet med fra folk, du ikke kender.
- Tag kun gods med, der er aftalt mellem virksomhed og afsender. Hvis du medvirker til læsning af godset, skal du sikre dig, at det kun er det aftalte gods, som læses. Vær opmærksom på, om emballager er ens, at det er fra den afsender, som er anført i CMR- eller fragtbrevet, og har samme udseende, samme slags tape mv. Er der uregelmæssigheder, som vækker mistanke, bør du undersøge det nærmere. Henvend dig til kunden for at sikre, at det er det rigtige gods, der læses. Hvis du fortsat har mistanke om, at det ikke er det rigtige gods, der er læst, skal du kontakte din arbejdsgiver, der herefter kontakter relevante danske og udenlandske myndigheder. Myndighederne vil herefter give dig de instruktioner, du skal følge.
- Afhenter du en læstet sættevogn, container eller lignende transport, som du ikke selv har været med til at læsse, bør du sikre dig, at toldforsegling eller andet, som kan give dig sikkerhed for godsets oprindelse, er intakt.
- Vær opmærksom på risikoen for falske vægge, hvor der kan være ting gemt. Opmål køretøjet indvendigt.
- Har du holdt pause på turen, så undersøg vogntoget, inden du fortsætter turen. Kontroller udvendige skabe, reservehjul, beholdere, løftebagsmæk og ekstraudstyr i øvrigt. Dine stopklodser kan for eksempel være ombyttet med fremmede stopklodser, der kan være gemmestede for narkotika. Du skal især undersøge tre ting:
 - Er der sket ændringer på dit køretøj.
 - Er der spændt noget fast på karosseriet.
 - Har nogen haft mulighed for at komme ind i lastrummet.

Bliver du skygget?

Vær opmærksom på, om du bliver fulgt af det samme køretøj over en længere strækning. Observerer du, at nogen følger efter dig, kan det betyde, at de skygger dig. Du skal også være opmærksom, selvom du ikke ser konkrete personer følge efter dig. Du kan blive skygget elektronisk, hvis nogen har plantet en GPS på dit køretøj.

Menneskesmugling

De senere år er illegale migranter blevet et stigende problem i Europa.

Kriminelle menneskesmuglere og risikovillige migranter benytter sig for eksempel af motorveje til at komme rundt i Europa på. De krydser selv stærkt bevogtede grænser.

Der er mange eksempler, hvor illegale migranter skjuler sig eller forsøger at skjule sig i eller på køretøjer for at blive smuglet over grænserne. De gemmer sig for eksempel mellem førerhus og sættevogn, på taget, i hulrum, i lastrummet eller over akslerne.

Hvis en chauffør har illegale migranter med i sin bil, betragtes det som menneskesmugling, uanset om chaufføren var vidende om det eller ej – og menneskesmugling kan straffes med bøde eller fængsel.

Sådan forebygger du som chauffør menneskesmugling:

- Såfremt det er tilladt at have andre med i bilen, skal du sørge for, at vedkommende har gyldigt ID. Medtag aldrig personer, du ikke kender, eller personer uden gyldigt ID. Er du i tvivl om vedkommendes ID, bør du aldrig tage personen med.
- Ved igangsætning eller langsom kørsel nær grænseovergange, færgeterminaler eller rastesteder skal du iagttage, om personer forsøger at skaffe sig adgang til dit køretøj.
- Du skal altid tjekke dit køretøj grundigt, før du kører over en grænseovergang eller tager en færgeforbindelse til et andet land, ligesom du skal tjekke køretøjet grundigt, inden du kører fra borde og skal over grænsen. Det er velkendt, at personer hopper ombord på færger. Det er altså ikke nok at tjekke køretøjet, inden du kører ombord.
- Efterlad aldrig køretøjet ubevogtet og uden opsyn uden at tjekke det igennem bagefter.
- Vær opmærksom på risikoen for falske vægge, hvor der kan være mennesker gemt. Op-mål køretøjet indvendigt.

HUSK!

Oplys aldrig dit køretøjs slutdestination til uvedkommende.

Tjek følgende på dit køretøj:

• Er der sket skader på presenningen?	
• Er en evt. plombe brudt?	
• Er wiren brudt?	
• Er der mistænkelige lyde fra traileren eller værktøjskassen?	
• Er der tegn på, at uvedkommende har haft adgang til traileren? (Efterladenskaber eller menneskelige spor).	
• Gemmer der sig folk på taget, i hulrum eller andre steder?	

Kontakt politiet

Du skal altid kontakte nærmeste politi i udlandet, hvis:

- du bliver kontaktet af mistænkelige personer, der spørger til din slutdestination.
- du oplever mistænkelig adfærd i nærheden af dit køretøj.
- personer forsøger eller har forsøgt at skjule sig på dit køretøj.
- du bliver tilbudt penge eller ydelser for at tage personer med.

Hvis du bliver udsat for trusler eller truende adfærd, ring STRAKS 112 – også når du er i udlandet.

Det er af stor værdi for politiet, hvis du kan give de vigtige informationer, såsom signalement, registreringsnumre, køretøjsoplysninger mv.

Husk også at kontakte andre chauffører og terminal- og færgepersonale på stedet samt din arbejdsgiver. Kontakt altid din arbejdsgiver, hvis du er i tvivl om, hvorvidt der foregår noget ulovligt. Vedkommende kan formidle kontakt til de relevante myndigheder.

HUSK!

Du skal bruge din sunde fornuft og dine sanser – det er det bedste råd i forhold til sikkerhed.

Beredskabsplan efter en voldsom oplevelse/hændelse

Hvis der opstår nødsituationer som for eksempel en ulykke eller et overfald, er det vigtigt, at alle medarbejdere på forhånd har kendskab til, hvordan der bliver handlet korrekt i den givne situation.

Reglerne fastslår, at der skal træffes de nødvendige foranstaltninger i virksomheden vedrørende førstehjælp. Det er en god idé at have udarbejdet en beredskabsplan, som beskriver, hvordan medarbejdere og ledere skal forholde sig i forbindelse med overfald, ulykker og andre nødsituationer. En chauffør bør aldrig være i tvivl om, hvad der skal ske, hvis der opstår nødsituationer.

En beredskabsplan bør som et minimum indeholde:

- Retningslinjer for kollegial psykisk førstehjælp, dvs. kontaktpersoner i virksomheden, der er fornødent oplært i psykisk førstehjælp.
- En procedure for sikker, hurtig og nem adgang til professionel krisehjælp.
- Retningslinjer for støtte og opbakning fra ledelsen i forbindelse med og i tiden efter hændelsen.
- Retningslinjer for, hvordan virksomheden informerer de resterende medarbejdere og følger op efter en hændelse.

Efter en ulykke, et overfald eller en anden nødsituation bør virksomheden indsamle relevante oplysninger og bearbejde dem. Der skal ske en tilbagemelding til de berørte arbejdsområder med resultatet af den vurdering, der er foretaget, så nødsituationerne fremover kan minimeres og/eller elimineres. Der bør være mulighed for, at de ansatte indbyrdes og sammen med ledelsen kan diskutere hændelserne med henblik på forebyggelse af lignende episoder.

Krisereaktioner og eventuelle helbredsmæssige konsekvenser kan minimeres eller fjernes helt, hvis virksomheden har et velfungerende kriseberebnet, som sikrer kollegial og ledelsesmæssig opbakning, når uheldet er ude.

Hvis du som chauffør udsættes for trusler eller overfald:

- Undlad at spille helt.
- Gør andre opmærksom på din situation ved brug af hornet, skrig eller råb, hvis det er muligt.
- Gør brug af telefonlisten, så du kan få hjælp.
- Kontakt egen virksomhed og få at vide, hvad du yderligere skal gøre.

HUSK!

At have alle relevante telefonnumre og oplysninger med dig på alle køreture. Få kodet telefonnumrene ind i din mobiltelefon og hav numrene liggende på papir i bilen, så du altid kan handle med det samme.

Gode råd, når skaden er sket

- **Søg hjælp omgående:** Søg hjælp fra andre, der hvor du befinder dig. Det kan være andre chauffører, personale på parkeringspladsen eller bare en, der vil hjælpe dig. Er du blevet overfaldet, kan det påvirke dig psykisk i en situation, som du måske ikke selv kan overskue.
- **Anmeld overfaldet til politiet:** Kontakt det stedlige politi. Hvis de ikke vil komme, eller der er sprogvanskeligheder, så kontakt ambassaden i det land, du befinder dig i.
- **Kontakt din arbejdsgiver:** Fortæl din arbejdsgiver, hvad der er sket, og få eventuelt hans hjælp til at kontakte myndigheder etc. Lad ham ikke underrette din familie, medmindre du selv er ude af stand til det.
- **Kontakt din familie:** De har brug for at høre fra dig. Det gør både dig og familien mere tryk, hvis det er dig selv, der ringer. Når de taler med dig, kan de også stille spørgsmål, som andre alligevel ikke vil kunne svare på.
- **Kontakt andre chauffører:** Du kan eventuelt få hjælp fra andre chauffører i eller på vej til dit område. Kontakt dem over mobiltelefon eller radio, hvis det er muligt.
- **Søg lægehjælp:** Du har måske ikke fysiske skader, men du kan have psykiske skader/mén efter en voldsom oplevelse, der kræver hurtig behandling. Søg derfor læge hurtigst muligt eller opsøg en psykiatrisk skadestue i nærheden. Offerrådgivningen i Danmark kan også være behjælpelig.

Psykiske efterreaktioner

Traumatiske hændelser påvirker altid mennesker på forskellige måder. Den psykiske påvirkning fra en traumatisk oplevelse afhænger ikke af chaufførens personlighed, men bundet mere i de livsomstændigheder, vedkommende befinder sig i. Det er meget individuelt, hvornår reaktionerne indtræder, hvor længe de varer, og hvornår de forsvinder.

Hvilke reaktioner kan du som chauffør opleve?

- Følelsesmæssige reaktioner som vrede eller angst og ubehag.
- Kropslige reaktioner som hovedpine, hjertebanken og træthed.
- Tankemæssige reaktioner som mareridt, koncentrationsbesvær eller hukommelsessvigt.
- Sociale reaktioner som isolation eller følelsen af ensomhed.

Hvad udløser typisk en krisereaktion?

1. Hvis du føler dig truet på livet.
2. Hvis du er uforberedt på det, der sker.
3. Hvis situationen opleves som uhåndterlig, fordi den er overvældende, eller fordi du ikke har kontrol over situationen.
4. Hvis dine sædvanlige måder at klare udfordringer på er utilstrækkelige.

Læs mere om psykiske efterreaktioner og håndtering af situationen i vejledningen *Bliv køreklar igen – efter en voldsom oplevelse*. Du finder den på www.bautransport.dk.

Professionel krisehjælp:

Det er en god idé at tilbyde professionel hjælp efter en voldsom oplevelse eller hændelse. Det er ikke alle chauffører, der kan mærke, om de har behov for hjælp i situationen. I nogle tilfælde opstår der først behov for krisehjælp på et senere tidspunkt. Virksomheden kan vælge at fastsætte professionel krisehjælp som standard i deres beredskabsplan.

Særlige arbejdsmiljøforhold for chaufføren

Som chauffør er du præget af en mange særlige faktorer i arbejdsmiljøet. I arbejdsmiljøhåndbogen for chauffører kan du læse mere om de mange særlige forhold samt få gode råd. Du finder arbejdsmiljøhåndbogen på www.bautransport.dk.

Arbejdsmiljøhåndbogen giver et overordnet overblik over forhold i arbejdsmiljøet og henviser også til andre vejledninger fra BAU transport og engros og Arbejdstilsynet.

Nogle af de særlige forhold, du skal være opmærksom på som chauffør, er for eksempel ulykkesrisici ved sporkøring, varmekchok og det faktum, at førerkabinen på nogle ture er dit hjem.

Sporkøring

Vær opmærksom på dybe spor i asfalten på køre-

banerne. Den tunge trafik har gennem en længere periode belastet kørebanerne på vejene rundt om i Europa. De dybe spor findes typisk i vognbanen længst til højre, hvor lastbilerne kører. Vær opmærksom på fænomenet og træf forholdsregler. Især i sving kan de dybe spor give problemer.

Varmechok

Vær opmærksom på risikoen for varmekchok efter længere tids kørsel med airconditionanlægget tændt. Det sker typisk ved udstigning i det fri, når du er sydpå om sommeren. Hæv temperaturen gradvist, inden du når frem til dit bestemmelsessted. Og husk at drikke vand løbende. Det er vigtigt at få væske nok, så du føler dig frisk.

Førerkabinen er dit hjem

Som chauffør udgør førerkabinen som oftest både

din arbejdsplads og din private bolig. Derfor er der mange faciliteter/funktioner samlet på et lille område. Det kræver omtanke:

- Arbejdspladsen skal være indrettet, så den er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlig. I forbindelse med indkøb og indretning af bilen skal der være et særligt fokus på førerstol og førerpladsindretning, placering af forskellige kommunikationsmidler og personlige effekter, sovepladsens indretning, forsvarlig opbevaring af madvarer (køleskab eller -boks) samt mulighed for at anvende kogegrej.
- Du bør tilberede din mad uden for førerkabinen, hvis det er muligt. Er det ikke muligt på grund af vejrforholdene eller andre ydre omstændigheder, skal du være forsigtig, når du anvender mikroovn eller andre installationer, der kan frembringe temperaturer over 400° C.
- Du bør have regelmæssige rutiner for indvendig rengøring og udluftning af førerhuset. Udluftning af førerkabinen bør ske, når bilen holder stille, så det kan ske, uden at du bliver udsat for træk. Sengetøj og tæpper bør luftes, når det er muligt. Herved aflives husstøvmiderne. Gener pga. husstøvmider kan være nysen, næse der løber, øjne der er irriterede, vejtrækningsproblemer, hovedpine, almindeligt ubehag eller influenzalignende symptomer.

På farten

Når du er på farten, er det vigtigt, at du får god og sund mad, så du føler dig godt tilpas og har god energi, når du skal køre langt. Du kan finde inspiration i vejledningen: "Få en toptunet motor og et flot karosseri – vejviser til et sundere liv bag rattet". Vejledningen finder du på www.bautransport.dk.

Tjekliste

Tjekliste til kriminalitet rettet mod transportbranchen – herunder røveri, tyveri af gods eller køretøjer, menneskesmugling og terror.

I tjeklisten er et overblik over de vigtigste ting, der skal tages stilling til i forbindelse med grænseoverskridende transport.

Det er vigtigt, at virksomhed og chauffør taler tingene igennem. Chaufføren skal altid være klar over eventuelle risici ved en given transport, og vedkommende skal være instrueret i de foranstaltninger, der skal træffes for at nedsætte de risici.

Forbered turen	✓
Hvilken last skal transporteres?	
Er lasten attraktiv for kriminelle?	
Hvem og hvor mange kender til det gods, der transporteres?	
Hvor er turens læsse- og lossesteder?	
Hvad er turens rute, og er den kendt af kriminelle?	
Hvilke områder eller lande skal chaufføren passere?	
Er der særlige risici/farlige strækninger, chaufføren skal passere? For eksempel tunneler?	
Skal chaufføren overnatte i køretøjet?	
Er chaufføren alene, eller er der mulighed for at følges med andre på ruten?	
Er der mulighed for at anvende sikre parkeringspladser eller lignende sikring undervejs?	
Skal chaufføren benytte færge, bro eller anden overfart på turen?	
Er transporten udstyret med GPS eller andet trackingudstyr? Og er det intakt og opdateret?	
Hvilken form for kommunikations- og sikkerhedsudstyr har chaufføren til rådighed?	
Er køretøjet/vogntoget egnet til den pågældende last?	
Skal transporten udføres med et eller flere køretøjer?	
Er der fastlagt tidsterminer for af- og pålæsning af godset?	
Er der medbragt telefonlister over relevante ambassader/konsulater samt alarmnumre til myndigheder?	
Er der medbragt telefonnumre til brug ved spærring af bortkomne kredit- og tankkort?	
Lav eventuelt et action-card med et konkret telefonnummer, som chaufførerne kan ringe på, hvis noget går galt.	

Forebyg dieseltveri	✓
Tanken bør være sikret ved hjælp af tekniske tiltag og alarmer.	
Opbevar aldrig dieselskort og pinkode samme sted.	
Tank så vidt muligt først ved arbejdsdagens begyndelse, så tanken ikke er fuld om natten.	
Ved parkering på en ubevogtet plads bør parkering foregå med tanken tæt på et andet køretøj, så du hindrer adgangen til tanken.	

Forebyg tyveri af køretøj	✓
Efterlad ikke køretøj eller vogntog på steder, hvor der ikke er indsyn. Parker så vidt muligt altid på oplyste steder eller rasteplasser og gerne sammen med andre køretøjer.	
Benyt om muligt en indhegnet rasteplass.	
Luk og lås døre på køretøjet, når du sover, eller du ikke er i eller ved køretøjet.	
Hvis der er tagvinduer på køretøjet, bør de være sikrede, så de ikke umiddelbart kan åbnes udefra. Det er aktuelt, hvis de står på klem om natten.	
Anvender du fjernbetjening eller "keyless" til at åbne og starte dit køretøj med, så vær sikker på, at du har låst, når du forlader køretøjet. Tjek det ved at tage i håndtaget. Når en trailer parkeres/efterlades, kan du med fordel anvende en Kingpinlås. De fås i forskellige varianter – bl.a. med en kode, som kan sendes via sms til den næste, der skal køre med traileren.	

Forebyg tyveri af gods	✓
Efterse dit køretøj og din last jævnligt for forsøg på indbrud eller brud på sikringer, plomber, wirer eller skade på presenning. Presenningskader opstået ved "rekognoscering" kan være meget små og svære at opdage, så se godt efter. Et lille hul i presenningen kan betyde, at du er udset som offer, næste gang du gør et langt holdt.	
Kør i konvoj, hvis det er muligt.	
Fortæl aldrig udenforstående (heller ikke andre kolleger eller samarbejdspartnere) om din last eller din rute.	
Hold hellere det lange hvil lidt før, hvis du dermed kan holde på en sikret rasteplass eller sammen med andre vogntog – også selvom du måske har lidt køretid tilbage.	
Vær opmærksom på biler eller motorcykler, der kører efter dig på længere strækninger, især hvis de også kører ind der, hvor du holder hvil.	

Forebyg smugleri

Giv ikke oplysninger til fremmede om din destination. Fortæl heller ikke, hvad du har læsset og om planlagte stop på turen.

Vær opmærksom, hvis du skal læsse eller losse en last på en adresse, hvor der ikke umiddelbart er fornuftig sammenhæng imellem gods og virksomhed.

Hold altid lastrum og køretøj aflåst og under opsyn.

Tag aldrig pakker, tasker eller andet med fra folk, du ikke kender.

Tag kun gods med, der er aftalt mellem virksomhed og afsender. Hvis du medvirker til læsning af godset, skal du sikre dig, at det kun er det aftalte gods, som læsses. Vær opmærksom på, om emballager er ens, at det er fra den afsender, som er anført i CMR- eller fragtbrevet, og har samme udseende, samme slags tape mv. Er der uregelmæssigheder, som vækker mistanke, bør du undersøge det nærmere. Henvend dig til kunden for at sikre, at det er det rigtige gods, der læsses. Hvis du fortsat har mistanke om, at det ikke er det rigtige gods, der er læsset, skal du kontakte din arbejdsgiver, der herefter kontakter relevante danske og udenlandske myndigheder. Myndighederne vil herefter give dig de instruktioner, du skal følge.

Afhenter du en læsset sættevogn, container eller lignende transport, som du ikke selv har været med til at læsse, bør du sikre dig, at toldforsegling eller andet, som kan give dig sikkerhed for godsets oprindelse, er intakt.

Vær opmærksom på risikoen for falske vægge, hvor der kan være ting gemt. Opmål køretøjet indvendigt.

Har du holdt pause på turen, så undersøg vogntoget, inden du fortsætter turen. Kontroller udvendige skabe, reservehjul, beholdere, løftbagemæk og ekstraudstyr i øvrigt.

Forebyg menneskesmugling

Såfremt det er tilladt at have andre med i bilen, skal du sørge for, at vedkommende har gyldigt ID. Medtag aldrig personer, du ikke kender, eller personer uden gyldigt ID. Er du i tvivl om vedkommendes ID, bør du aldrig tage personen med.

Ved igangsætning eller langsom kørsel nær grænseovergange, færgeterminaler eller rasteplasser skal du iagttage, om personer forsøger at skaffe sig adgang til dit køretøj. Du skal altid tjekke dit køretøj grundigt, før du kører over en grænseovergang eller tager en færgeforbindelse til et andet land, ligesom du skal tjekke køretøjet grundigt, inden du kører fra borde og skal over grænsen. Det er velkendt, at personer hopper ombord på færger. Det er altså ikke nok at tjekke køretøjet, inden du kører ombord.

Efterlad aldrig køretøjet ubevogtet og uden opsyn uden at tjekke det igennem bagefter.

Vær opmærksom på risikoen for falske vægge, hvor mennesker kan være gemt. Opmål køretøjet indvendigt.

Generelle betragtninger

Overvej generelt, hvorvidt tekniske løsninger i køretøjer – for eksempel fjernbetjent aflåsning, fjernstyring af motoren mv. – kan være en løsning.

Vær opmærksom på ændrede mønstre i gadebilledet, mistænkelige køretøjer eller personer, der evt. udfører rekognoscering, forberedelseshandlinger mv.

Brug din sunde fornuft og lad myndighederne vurdere, hvis noget er underligt.

Ring altid 112 eller 114, hvis noget synes "mistænkeligt".

Hvor kan jeg få hjælp?

I Danmark:

- POLITI, alarmopkald 112.
- Politiets udlændingekontrolafdeling (UKA) i Padborg, Tlf. +45 73 67 14 48.
- Rigspolitiets kommunikationscenter Tlf.: +45 33 14 88 88.
- Offerrådgivningen i Danmark (døgnvagt) Tlf.: +45 72 21 72 21.

Er du bekendt med, at et køretøj er blevet stjålet, og kan køretøjet trackes i retning ud af Danmark, skal du straks ringe til UKA på tlf. +45 56 42 90 10.

I udlandet:

- Stedlige politi, alarmopkald findes på www.um.dk. Udenrigsministeriet i Danmark, Tlf.: +45 33 92 00 00.
- Alle adresser og kontaktoplysninger på danske konsulater og ambassader findes på www.um.dk.
- Udenrigsministeriets vagttelefon uden for ambassadernes og konsulaternes åbningstid Tlf.: + 45 33 92 11 12.
- Grænsepolitiet i Padborg (Politiets udlændingekontrolafdeling (UKA)). Tlf.: + 45 73 67 14 48.

Sikre parkeringspladser

- www.esporg.eu
- www.iru.org/apps/transpark-app
- <https://app.truckparkingeurope.com>

elementer er udarbejdet i samarbejde med

De kriminalpræventive elementer er udarbejdet i samarbejde med Rigspolitiet og

Adresser

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem egen organisation eller downloades fra www.bautransport.dk

Fællessekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Arbejdsgiversekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstilsynet

Lanskronagade 33
2100 København Ø
Tlf.: 70 12 12 88
www.amid.dk

Arbejdsledersekretariatet

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf.: 32 83 32 83

Branchearbejdsmiljøudvalget for transport og engros

www.bautransport.dk

Layout: Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
1. udgave, 2018
ISBN nr. 978-87-93727-05-2
Vare nr. 123060

